

## Beslut

---

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till  
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska  
skolformerna vid Britsarvsskolan i Falu kommun**

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Britsarvsskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

## Beslut

### **Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål**

Skolinspektionen bedömer att Britsarvsskolan i Falu kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolenhetens arbete.

### **Uppföljning**

Huvudmannen ska senast **den 22 maj 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till [kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se](mailto: kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se) eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:5012) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömning

**Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål**

| Bedömningsområden                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Sammanhang, progression och ämnesintresse</li><li>• Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen</li><li>• Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov</li><li>• Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid</li></ul>                                                              |
| <p>Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel</li><li>• Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel</li><li>• Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel</li><li>• Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel</li></ul> |

Skolinspektionen bedömer att Britsarvsskolan i Falu kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

### **Sammanhang, progression och ämnesintresse**

Granskningen visar att lärare på alla stadier använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang, främja progression i elevernas lärande och stärka elevernas ämnesintresse i de teoretiska ämnena. Samtidigt visar granskningen att det finns ämnena i årskurs 4–9 där lärare inte använder en lärobok som grund i undervisningen.

I intervjuer med lärare framkommer att det finns ett genomtänkt sätt hur läroböcker och andra läromedel regelbundet ska användas för att utgöra en stomme i undervisningen. Lärare från förskoleklass till årskurs 9 uppger att läroböcker används i alla årskurser i de flesta teoretiska ämnena. Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 beskriver läroböckerna som en grund i undervisningen, vilket dessutom framkommer under Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel. I ämnena matematik och svenska följer undervisningen samma serier av läroböcker från förskoleklass och genom hela lågstadiet. Genom att använda läroböcker och tillhörande lärarhandledningar utformar lärare läsårsplaneringar och lektioner. Lärare i årskurs 4–6 uppger i intervju att de planerar undervisningen utifrån lärobokens struktur i många ämnen. Ett exempel är en lärare som inom de samhällsorienterande ämnena använder läroboken som grund inom området vikingatiden. Samtidigt uppger lärare att de inte använder en lärobok eller andra läromedel för att planera och genomföra undervisningen i ämnet teknik.

Lärare i årskurs 7–9 uppger att de med läroboken som grund ger elever möjlighet att utveckla kunskaper på flera vis i flertalet ämnen. Exempelvis utgör läroboken stommen i undervisningen i moderna språk. I intervju med elever och lärare från högstadiet framkommer att lärare skapar överblick över ämnen exempelvis genom att i början av varje område arbeta mycket tillsammans genom att samtala om den information illustrationer i lärobokens kapitel ger. Samtidigt väljer lärare inom ämnet svenska i årskurs 7–9 ofta att arbeta utifrån andra lärverktyg än en lärobok i vissa klasser. Vidare uppger elever att lärare i vissa klasser i ämnet engelska använder kopierade lösa papper, medan andra lärare i samma ämne i varierande grad utgår från en lärobok i undervisningen.

Av intervjuer med rektorn och lärare, samt av dokument som begärts in från huvudmannen, framgår att det finns ett medvetet arbete kring läroböcker och andra läromedel i syfte att öka elevers förståelse för ämnet. Lärare från olika stadier uppger att de arbetar med att skapa intresse för ämnet. En lärare i årskurs 4–6 berättar exempelvis att läroboken väcker elevers intresse och nyfikenhet genom att läraren tillsammans med eleverna går igenom målen och samtalar om elevernas förförståelse inför det nya området. Arbetet med att samtala om målen upprepas i slutet av

området och på så vis ser både lärare och elever vad eleverna har lärt sig. I årskurs 7–9 väcker lärare i moderna språk elevers ämnesintresse genom att till exempel tillsammans titta på de filmklipp som ingår i läromedlet. De har exempelvis tittat på ett filmklipp om spanska ungdomar och vad de gör på sin fritid och därefter gjort jämförelser med ungdomar i Sverige.

I intervjuer med lärare i flera stadier och elever i högstadiet framkommer att pojkar har svårt att komma i gång med läroboken och i högre grad än flickor använder datorn. Lärare i årskurs 7–9 uppger att pojkar snabbare och oftare tar datorn till hjälp medan flickor använder läroboken i större utsträckning. Lärare och rektorn uppger i intervjuer att de inte ser några större skillnader i pojkars och flickors läsförmåga eller hur de tar sig an texter. Rektorn uppger att skolan har en hög andel elever med en begränsad läsförståelse. När måluppfyllelsen är låg i ett ämne så analyserar rektorn och lärarna kopplingen till läroböckernas utformning. Ett exempel är att lärare i ämnet matematik fört diskussioner med rektorn om att erbjuda elever med svagare läsförmåga möjlighet att skriva sina uträkningar direkt i läroboken.

### **Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen**

Granskningen visar att lärarna ger ändamålsenliga instruktioner om hur eleverna ska använda och navigera i läroboken och dess texter på lektionerna.

Av intervjuer med lärare från alla stadier framgår att lärarna tydliggör innehållet i läroböckerna och instruerar eleverna att använda dessa. Lärare i årskurs 4–6 uppger att de tillsammans med eleverna går igenom innehållsförteckningen när elever får en ny lärobok. I undervisningen går lärarna dessutom igenom lärobokens rubriker i samband med att de jobbar med nya områden för att läroboken ska vara ett stöd i elevens lärande.

Lärare ger instruktioner om hur elever ska navigera i läroböcker genom att utgå från olika typer av texter samt gå igenom begrepp, kapitel och styckeindelning. Med läroboken som utgångspunkt går lärare dessutom igenom vad som kännetecknar en underrubrik, ingress och brödtext. En lärare ger ett exempel på att elever utifrån lärobokens illustrationer lyckades finna information i texten då de fick i uppgift att ta reda på tyngdpunkten på en lyftkran. En elev ger också ett exempel på när illustrationerna i läroboken gjorde det lättare att förstå då läraren visade exempel på symboler i läroboken när området var andra världskriget och läraren beskrev dessa symbolers betydelser i ämnet historia.

Flera lärare uppger att pojkar kan behöva instruktioner på flera sätt och ofta ber om hjälp, medan flickor tar ett större ansvar genom att läsa de

instruktioner som läraren ger. Elever uppger att de i flera ämnen får instruktioner via skolans digitala plattform, exempelvis i moderna språk och svenska för att skriva olika typer av texter.

### **Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov**

Granskningen visar att lärarna använder läroböcker och andra läromedel i undervisningen som är anpassade till elevernas förutsättningar och behov.

Lärare från alla stadier och från olika ämneslag uppger att de anpassar användningen av läroböcker och andra läromedel i syfte att bidra till en likvärdig kunskapsutveckling för alla elever. Lärare uppger exempelvis att elever som är i behov av stöd erbjuds att skriva sina svar direkt i läroboken medan andra elever använder separata skrivhäften parallellt med lärobokens texter. För elever som behöver mer stöd kan dessutom möjligheten att lyssna vara till hjälp vilket de kan göra då det finns ljudfiler till flera läroböcker. Elever uppger att det exempelvis i moderna språk finns uppgifter på olika nivåer att välja bland i läroboken samt att det dessutom finns extrauppgifter om någon elev blir klar. Lärare uppger att lärarhandledningar underlättar för att skapa anpassningar. Exempelvis innehåller en lärarhandledning frågor till texterna i elevernas läroböcker kring vad läraren kan ta upp med eleverna innan textläsningen och även efter att eleverna läst texten.

Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 uppger att elever får utveckla läsförmågan genom att läroböckernas texter finns i minst tre olika svårighetsgrader. I ämnet engelska i årskurs 4–6 får elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling arbeta med utmaningar genom att skapa egna frågor till texten eller skriva en egen fortsättning på den text de läst. I ämnena svenska och svenska som andra språk anpassas undervisningen så att de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling erbjuds att tänka ut svar som står bortom raderna och som inte direkt kan hittas i lärobokens text. Lärare inom de naturorienterande ämnena uppger att läroböckerna bytts ut då det var ett rörigt intryck i den version de hade tidigare. I de nya läroböckerna är det mer kort och tydligt text och dessutom bättre illustrationer. Läraren berättar även att det är ett mer koncist format på sidornas utformning och att eleverna uttryckte att den tidigare boken var jobbig för att flera delar av texten inte handlade om det ämnesområdet skulle handla om.

### **Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid**

Granskningen visar att eleverna endast i begränsad utsträckning har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid. Dessutom

uppmuntrar inte alla lärare elever att använda läroböcker utanför lektionstid för att läsa mer eller repetera det som läraren belyst i undervisningen.

Lärare uppger att elever i årskurs 1–3 uppmanas att läsa texter hemma. En lärare berättar att det ingår en läxbok i lärobokserien som elever har i uppgift att göra övningar i varje vecka. Läraren går igenom uppgiften noga i början av veckan så att alla elever ska känna igen vad de ska göra hemma senare samma vecka. I årskurs 4–6 uppger lärarna att de har förväntningar på elever att de ska läsa hemma. Lärare uppger att de ger elever instruktioner om vad de förväntas kunna när de ska repetera utanför lektionstid, exempelvis inför prov. Det framgår av intervjuer att eleverna i årskurs 7–9 har läxor i flera ämnen och att tillgången till läroböcker varierar beroende på ämne och årskurs, vilket ger eleverna olika förutsättningar för att bearbeta det undervisningen berört och att förbereda sig inför prov.

Elever och lärare i högstadiet beskriver att tillgången till läroböcker varierar mellan olika ämnen. I moderna språk och matematik har eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid, och i moderna språk finns dessutom läxorna både i den tryckta och digitala versionen av läroboken. När det gäller naturorienterande ämnen samt teknik får eleverna möjlighet att låna hem läroboken inför prov eller om de ber läraren om lov. Rektorn framhåller att det finns en ambition att alla elever ska ha egna exemplar av läroböcker i de naturorienterande ämnena, men kan inte ange när detta kommer att vara fullt genomfört. I svenska och engelska skiljer sig tillgången till läroböcker utanför lektionstid mellan olika årskurser. I årskurserna 8 och 9 arbetar elever utifrån uppkopierat material i svenska då det endast finns en klassuppsättning av läroböcker som flera klasser delar på. Elever uppger att elever i vissa klasser använder lärobok i ämnet engelska och har möjlighet att ta hem den. Samtidigt har elever i andra klasser endast tillgång till läroboken i engelska vid behov efter lektionstid.

### **Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel**

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning leder arbetet med att se till att alla elever får tillgång till de läroböcker och andra läromedel de behöver för att utvecklas och nå utbildningens mål.

Av intervjuer med lärare framkommer att rektorn i vissa delar styr arbetet för att säkerställa att alla elever får tillgång till relevanta och aktuella läroböcker samt andra läromedel. Eleverna har i de flesta teoretiska ämnen tillgång till läroböcker, men det framgår att lärare i exempelvis teknik i årskurs 4–6 och svenska i årskurs 7–9 ofta väljer att arbeta med andra lärverktyg i stället för läroböcker i vissa klasser. Rektorn uppger dessutom att tillgången till läroböcker och andra läromedel inom de naturorienterande ämnena i årskurs 7–9 är begränsad.

Som en del i arbetet med att säkerställa tillgången till relevanta läromedel genomför rektorn lektionsbesök och deltar vid vissa ämnesmöten. Rektorn och lärare från alla stadier framhåller att ekonomiska medel fördelas för inköp av läroböcker och andra läromedel som behövs i undervisningen. Genom att rektorn organiserar lärarna i arbetslag och ämneslag får eleverna i flertalet teoretiska ämnen tillgång till relevanta läroböcker och andra läromedel.

I intervjun lyfter rektorn särskilt fram förskoleklassens tillgång till läroböcker. Den nuvarande läraren i förskoleklassen, som är utbildad lågstadielärare, har valt att integrera läroböcker som en del av undervisningen, vilket ytterligare förstärker skolans arbete med att ge eleverna tillgång till läroböcker.

### **Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel**

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärarna delaktiga i valet av vilka läroböcker och andra läromedel som kan användas för att eleverna ska nå utbildningens mål.

Av intervjuer med lärare från alla stadier framgår att lärare genomgående får förutsättningar att välja och köpa in läroböcker och andra läromedel med tillhörande lärarhandledningar utifrån gällande läroplaner och utifrån didaktiska överväganden baserade på elevernas behov. Lärare i årskurs 1–3 uppger att de inför inköp varje år för samtal om vilka serier av läromedel och vilka nivåer de kan behöva beställa. Lärare i årskurs 4–6 använder samma läroboksserie i NO- och SO-ämnena i hela mellanstadiet, vilket underlättar då de undervisar i varandras klasser.

Lärare i årskurs 7–9 uppger i intervju att de under ämneskonferenser flera gånger per termin samverkar kring valen av läroböcker. Lärare berättar exempelvis att samtalen på senare tid har varit täta i ämneslagen inom matematik och i samhälls- och naturorienterande ämnen. Lärare berättar vidare att de för samtal om hur läromedlen kan bidra till anpassningar på olika nivåer och dessa samtal sker exempelvis i ämneslaget för matematik.

### **Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel**

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att bedriva ett medvetet arbete kring användningen av läroböcker och andra läromedel för en likvärdighet inom skolan, med en utgångspunkt i elevernas olika behov.

I lärar- och rektorsintervjuer framkommer att rektorn leder arbetet för att stärka likvärdigheten i undervisningen i varje stadium på skolan. Rektorn organiserar arbetet så att lärare exempelvis inom arbetslagen diskuterar användningen av läromedel och hur eleverna får använda dessa på ett sätt som främjar kunskapsutvecklingen. Lärare och rektorn uppger att arbetslag och ämnesgrupper träffas regelbundet. Exempelvis samverkar lärare från förskoleklass upp till årskurs 6 var femte vecka i syfte att fortsätta utveckla en samsyn kring de läromedel som används.

Ett exempel på ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet är att lärobokens serie i ämnet matematik genomsyrar undervisningen från förskoleklass upp till och med årskurs 6. Lärare berättar dessutom att det genomförs muntliga överlämningar för att övergången från låg- till mellanstadiet ska bli smidig för eleverna. Lärare inom de samhällsorienterande ämnena enas om gemensamma begrepp som elever i alla klasser ska lära sig, exempelvis inom området judendom, så att alla lärare planerar undervisningen med samma grund.

Vidare uppger rektorn att det bedrivs ett gemensamt arbete på skolan med språkutvecklande arbetssätt som genomförs med hjälp av externa utbildare. I det arbetet möts lärare i tvärgrupper med representanter från alla tre stadier och rektorn uppger att denna samverkan uppskattas av lärare. Lärare i årskurs 4–6 ger exempel på att elever behöver utveckla även andra språkkunskaper än ämnesspecifika begrepp.

### **Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel**

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

Det framgår av intervjuer att rektorn inte initierat någon systematisk utvärdering riktad mot läroböcker eller hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen, mer än att efterfråga en motivering av lärares förslag på inköp. Rektorn uppger att det i nuläget inte görs någon uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Rektorn berättar att det vid några tillfällen utformats en plan tillsammans med lärarna för att implementera ett nytt läromedel i en årskurs i taget. Rektorn uppger att det i arbetslag och i vissa fall också mellan arbetslag sker såväl formella som spontana diskussioner kring vilken typ av läroböcker lärarna behöver för att ge elever en god undervisning.

## Identifierade utvecklingsområden

### Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.<sup>1</sup> Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.<sup>2</sup>

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna i vissa klasser inte har tillgång till läroböcker eller andra läromedel i ämnet teknik i årskurs 4–6 samt i ämnena engelska och svenska i årskurs 7–9. Det framgår att

---

<sup>1</sup> Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

<sup>2</sup> Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

undervisningen i vissa klasser inte alltid har sin grund i en lärobok. I stället bygger lektioner bland annat på kopierat material utifrån att det endast finns en klassuppsättning som flera klasser delar på.

Genom att använda läroböcker får elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker eller andra läromedel så att alla elever ges tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

### Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av skollagen framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.<sup>3</sup> Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål och får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.<sup>4</sup> Av förarbetena framgår att formuleringen att eleverna ”ska ha tillgång till” de läroböcker som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål innebär att eleverna till exempel ska få möjlighet att ta med läroböckerna hem så att eleverna kan repetera, läsa på och gå tillbaka till det som läraren belyst i undervisningen och på så sätt fördjupa och befästa sina kunskaper.<sup>5</sup>

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare i vissa ämnen i begränsad utsträckning ser till att eleverna har tillgång till och uppmuntras att

---

<sup>3</sup> 10 kap. 10 § skollagen (2010:800)

<sup>4</sup> Lgr22 avsnitt 2.2 Kunskaper.

<sup>5</sup> Prop. 2023/24:21 s. 46

använda läroböcker utanför lektionstid. Det finns inte alltid möjlighet för alla elever att låna hem läroböcker från skolan inom ämnet svenska samt inom de naturorienterande ämnena i årskurs 7–9, då det inte finns ett tillräckligt antal läroböcker. Inte heller kan elever i ämnet teknik i mellan- och högstadiet alltid låna hem läroböcker. Att eleverna inte kan arbeta med läroböcker eller andra läromedel utanför lektionstid försvårar deras möjligheter till fördjupning, repetition och förberedelse samt läxläsning.

Genom att öka tillgången till och aktivt främja användningen av läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid kan elever ges bättre möjligheter att utveckla sin förståelse och självständigt befästa kunskaper.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ser till att eleverna har tillgång till de läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål även utanför undervisningstid.

### Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.<sup>6</sup>

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till läroböcker i vissa ämnen och klasser. Det framgår av intervjuer med elever, lärare och rektorn att det skiljer sig åt i vilken utsträckning det finns tillgång till relevanta läroböcker. Vidare framgår det att rektorn i begränsad

---

<sup>6</sup> Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

utsträckning styr och leder arbetet med att se till att skolenheten köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och klass.

Genom att öka tillgången till läroböcker får elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

#### Utvecklingsområde 4

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolenhetens arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.<sup>7</sup> Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.<sup>8</sup>

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det i nuläget inte görs någon uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten

Genom att rektorn ger lärare större möjlighet att utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten

---

<sup>7</sup> Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

<sup>8</sup> prop. 2023/24:21 s. 27

gällande användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten samt vid behov vidta åtgärder som en del av utvecklingsarbetet. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper för stadiövergångar eller stöd i form av checklistor för att tydliggöra och effektivisera processen.

**På Skolinspektionens vägnar**

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Åke Isaksson. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Susanne Tistad och Ewa Mölleryd deltagit.

## Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.<sup>9</sup> Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande<sup>10</sup>:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.<sup>11</sup>

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.<sup>12</sup> I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.<sup>13</sup>

---

<sup>9</sup> Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

<sup>10</sup> 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

<sup>11</sup> 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

<sup>12</sup> Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

<sup>13</sup> Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.<sup>14</sup>

---

<sup>14</sup> Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

## Bilaga 2: Granskningens genomförande

### Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Britsarvsskolan den 11 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Åke Isaksson och Susanne Tistad. Vi besöket närvarade också enhetschef Sara Carlsson.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Falu kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. På skolenheten går cirka 430 elever.

### Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under 2026.

## Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

### Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

### Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

### Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

| Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Lärarna ser till att eleverna, såväl flickor som pojkar, får använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick över ämnesområden. Vilket ger progression i lärandet samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.</p> <p>Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.</p> <p>Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.</p> <p>Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.</p> | <p>Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.</p> <p>Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.</p> <p>Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.</p> <p>Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.</p> |